

Warunki i zasady udzielania kredytów na realizację inwestycji w ramach „Programu wspierania restrukturyzacji i modernizacji przemysłu mięsnego, chłodnictwa składowego i przetwórstwa jaj w Polsce” - symbol nBR14

- program branżowy zatwierdzony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 3) lit. c) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 22, poz. 121 ze zm.)

Rozdział I Przeznaczenie kredytu

1. Kredyt może zostać udzielony na działalności wymienione w „Wykazie działalności w zakresie rolnictwa i przetwórstwa produktów rolnych wspomaganych przez ARiMR w postaci dopłat do oprocentowania kredytów”, zawartym w części I, w grupach:
  - 1) chów i hodowla pozostałego bydła i bawołów - 01.42.Z,
  - 2) chów i hodowla koni i pozostałych zwierząt koniowatych - 01.43.Z,
  - 3) chów i hodowla owiec i kóz - 01.45.Z,
  - 4) chów i hodowla świń - 01.46. Z,
  - 5) chów i hodowla drobiu - 01.47.Z, z wyjątkiem produkcji jaj,
  - 6) chów i hodowla strusi - 01.49.Z,
  - 7) drób rzeźny (kury, gęsi, kaczki, indyki) powyżej 100 szt., bydło rzeźne powyżej 10 sztuk (z wyjątkiem opasów), tuczniki powyżej 50 sztuk, prosięta i warchlaki powyżej 50 sztuk, konie rzeźne – 5.ds, 8.ds,
  - 8) przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu - 10.11.Z,
  - 9) przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu - 10.12.Z,
  - 10) produkcja wyrobów z mięsa włączając wyroby z mięsa drobiowego - 10.13.Z,
  - 11) usługowe mrożenie i przechowywanie mięsa będącego własnością zakładów mięsnych - 52.10.B,
  - 12) produkcja wyrobów lub produktów jaj, albuminę jaja – 10.89.Z.
2. Kredyt może zostać udzielony na realizację inwestycji, które pozwalają na osiągnięcie następujących celów:
  - 1) zwiększenie oferty towarowej oraz jej lepsze dostosowanie do wymagań rynku - A,
  - 2) poprawa warunków w zakresie wymagań dotyczących dobrostanu zwierząt - C,
  - 3) poprawa efektywności produkcji polegająca w szczególności na zmniejszeniu kosztów wytwarzania - D,
  - 4) utrzymanie lub poprawa warunków w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska - E,
  - 5) poprawa jakości i promocja produktów rolnych - H,
  - 6) poprawa warunków pracy oraz lepsze wykorzystanie zasobów pracy – O.
3. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji **w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej** podejmujących lub prowadzących chów i hodowlę zwierząt w celu produkcji mięsa czerwonego i drobiowego:
  - 1) budowa, przebudowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli

- przeznaczonych do prowadzenia w nich produkcji żywca wraz z infrastrukturą wymienioną w pkt. 4),
- 2) zakup budynków lub budowli przeznaczonych do prowadzenia w nich produkcji żywca,
  - 3) zakup i instalacja linii technologicznych, maszyn i urządzeń związanych z produkcją w obiektach, w których prowadzona jest produkcja żywca,
  - 4) inwestycje dotyczące infrastruktury w zakresie:
    - a) budowy lub remontu połączonego z modernizacją oczyszczalni ścieków lub podczyszczalni,
    - b) budowy, przebudowy lub remontu połączonego z modernizacją stacji uzdatniania wody, a także zakup urządzeń do uzdatniania wody,
    - c) budowy lub remontu połączonego z modernizacją instalacji wodno-ściekowej,
    - d) remontu połączonego z modernizacją kotłowni, instalacji zasilania w parę i ciepłą wodę,
    - e) budowy wewnętrznych dróg i dojazdów wewnątrz gospodarstwa lub działu specjalnego produkcji rolnej,
  - 5) koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujące:
    - a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
    - b) opłaty za patenty lub licencje,
    - c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.
4. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji **w zakładach uboju, rozbioru i przetwórstwa mięsa:**
- 1) budowa zakładu wraz z pomieszczeniami socjalnymi,
  - 2) remont połączonego z modernizacją budynków lub budowli wraz z pomieszczeniami socjalnymi,
  - 3) budowa lub remont połączonego z modernizacją pomieszczeń socjalnych,
  - 4) budowa lub remont połączonego z modernizacją budynków lub budowli związany z poprawą ich funkcjonalności i stanu technicznego tj. zmianą przeznaczenia tych obiektów w celu prowadzenia produkcji w zakresie uboju, rozbioru mięsa lub przetwórstwa mięsa i związanych z tym zakresem prac budowlanych i instalacyjnych, a także zakupem i instalacją niezbędnej aparatury lub urządzeń do zapewnienia rozdzielania funkcjonowania części czystej i brudnej w obiektach,
  - 5) budowa budynków lub budowli przeznaczonych do prowadzenia w nich produkcji żywca wraz z ich infrastrukturą przez zakłady uboju, rozbioru lub przetwórstwa mięsa: zatwierdzone do handlu – Wspólny Rynek; zakwalifikowane do umieszczania swoich produktów na rynku krajowym, posiadające okres przejściowy; prowadzących działalność marginalną, lokalną i ograniczoną (MLO). Właścicielami obiektów, o których mowa muszą być ww. zakłady,
  - 6) remont połączonego z modernizacją budynków lub budowli do prowadzenia w nich produkcji żywca, stanowiących własność zakładów uboju, rozbioru lub przetwórstwa mięsa: zatwierdzone do handlu – Wspólny Rynek; zakwalifikowane do umieszczania swoich produktów na rynku krajowym, które otrzymały okres przejściowy; prowadzących działalność marginalną, lokalną i ograniczoną (MLO), bądź dzierżawionych przez te zakłady, a także infrastruktury tych obiektów,
  - 7) inwestycje dotyczące infrastruktury zakładu w zakresie:
    - a) budowy lub remontu połączonego z modernizacją oczyszczalni ścieków lub podczyszczalni,
    - b) budowy lub remontu połączonego z modernizacją stacji uzdatniania wody, a także zakup urządzeń do uzdatniania wody,

- c) budowy lub remontu połączonego z modernizacją instalacji wodno-ściekowej,
  - d) remontu połączonego z modernizacją kotłowni, instalacji zasilania w parę i ciepłą wodę,
  - e) budowy magazynów, chłodni i instalacji chłodniczych,
  - f) budowy i wyposażenia w niezbędne urządzenia pomieszczeń do przechowywania odpadów i ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, to jest:
    - przenośniki mechaniczne do odprowadzania ośrodka i kompletów jelit z linii ubojowych wraz z wyposażeniem do ich mycia i sterylizacji,
    - inne wyposażenie do odprowadzania ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, jak np. ześlizgi, zsypy, rynny itd.,
    - urządzenia i wyposażenie do transportu pneumatycznego ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, odpadów i konfiskat (pojemniki, „armatki”, zbiorniki itd.),
    - pojemniki dla krótkotrwałego przechowywania konfiskat (tzw. konfiskatory),
    - chłodnie mięsa zakwestionowanego,
    - magazyny ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego, jak jelita, skóry, szczerbina oraz sprzęt zapewniający warunki dla właściwej konserwacji i mycia,
    - urządzenia do magazynowania krwi na cele techniczne oraz jej przeróbki na plazmę i jej zamrażania i przechowywania,
    - inny sprzęt do krótkotrwałego przechowywania i usuwania odpadów,
  - g) budowy i wyposażenia myjni środków transportu i opakowań zbiorczych,
  - h) inwestycji związanych z wdrażaniem procedury systemów zarządzania jakością,
- 8) zakup i instalacja linii technologicznych, maszyn i urządzeń technicznych związanych z produkcją lub infrastrukturą zakładu uboju, rozbioru mięsa lub przetwórstwa mięsa oraz obiektów będących własnością ww. podmiotów lub przez te podmioty dzierzawionych w okresach wieloletnich, w których prowadzona jest produkcja żywca, a także zakup aparatury lub urządzeń do klasyfikacji jakościowej tusz oraz urządzeń podnoszących jakość produktów, którymi są:
- a) właściwe urządzenia do transportu i przepędu żywca gwarantujące minimalizację stresów, jakim poddawane są zwierzęta rzeźne jak: specjalistyczne pojazdy transportowe, rampy wyładownicze, wyposażenie magazynów żywca i korytarzy przepędowych (łącznie z infrastrukturą jak wentylacja wodna i ściekowa itd.),
  - b) nowoczesne urządzenia do przedubojowego oszłamiania zwierząt łącznie z ich unieruchamianiem (oszałamiacze elektryczne spełniające aktualne wymogi, klatki do unieruchamiania świń i bydła, restrainery z systemami automatycznymi, komory oszłamiania gazowego itd.),
  - c) urządzenia ubojowe i rozbiorowe oraz wszelkiego rodzaju sprzęt do mycia i sterylizacji urządzeń i pomieszczeń, sprzęt do kontroli jakości oraz klasyfikacji tusz w liniach ubojowych w systemie EUROP (pehametry, przyrządy do pomiaru przewodności elektrycznej, aparatura klasyfikacyjna wraz z wagami elektronicznymi i sprzętem komputerowym),
  - d) sprzęt do znakowania półtuszy i ich identyfikacji (terminale, znakownice ręczne i automatyczne, drukarki etykiet itd.),
  - e) nowoczesne systemy szybkiego wychładzania tusz,
  - f) komory do zamrażania i rozmrażania surowców mięsnych w kontrolowanych warunkach,
  - g) urządzenia do przygotowania i kontroli składu surowcowego do przetwórstwa mięsnego (urządzenia do peklowania, magazynowania, mieszania, rozdrabniania i napełniania wraz ze sprzętem pomiarowym i kontrolnym oraz pomocniczym),
  - h) urządzenia do nastrzykiwania i skruszania mięsa,
  - i) nowoczesne urządzenia do wędzenia i obróbki cieplnej przetworów, sprzęt pomocniczy,

- j) inne urządzenia technologiczne gwarantujące zapewnienie jakości i bezpieczeństwo zdrowotne produktów jak np. do produkcji konserw i ich obróbki cieplnej, pakowania, ważenia i etykietowania mięsa i przetworów,
  - k) sprzęt do kontroli jakości oraz wyposażenie laboratoriów zakładowych,
  - l) wyposażenie zakładów w infrastrukturę zapewniającą właściwe warunki sanitarne produkcji, w tym pomieszczeń socjalnych (szatnie, ubikacje, śluzy sanitarne, magazyny odzieży, pralnie, myjnie pojemników i środków transportowych itp.),
  - m) aparatura do ciągłego monitorowania i rejestracji parametrów klimatycznych atmosfery (temperatura, wilgotność względna pomieszczeń produkcyjnych i pomocniczych),
- 9) koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujące:
- a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
  - b) opłaty za patenty lub licencje,
  - c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.

5. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji **w chłodnictwie składowym w zakresie zamrażania i składowania mięsa:**

- 1) związanych z przyjęciem i wydawaniem mięsa (rampy, hole manipulacyjne):
  - a) prace budowlane związane z remontem połączonym z modernizacją ramp, poprawą stanu posadzek, pozwalających na ruch ciężkich wózków widłowych,
  - b) prace budowlane zapewniające właściwe warunki sanitarne (ściany, posadzki, sufity),
  - c) instalacje śluz do przyjęcia i wydawania mięsa,
  - d) instalacje wodno-ściekowe,
  - e) klimatyzację holi manipulacyjnych,
  - f) modernizację oświetlenia,
- 2) związanych z remontem połączonym z modernizacją zamrażalni:
  - a) prace budowlane eliminujące krzyżowanie się dróg przy przyjęciu mięsa i jego wydawaniu,
  - b) prace budowlane zapewniające właściwe warunki sanitarne zamrażalni (ściany, posadzki, sufity),
  - c) unowocześnienie i remont połączony z modernizacją instalacji chłodniczych,
  - d) zakup i montaż niezbędnych urządzeń i sprzętu (stojaki, palety) oraz aparatury umożliwiającej zamrażanie mięsa,
  - e) instalacje monitoringu zamrażalni (czynnik chłodniczy, temperatura, człowiek w komorze),
- 3) związanych z przechowywaniem mięsa:
  - a) prace budowlane zapewniające właściwe warunki sanitarne komór chłodniczych (ściany, posadzki, sufity),
  - b) unowocześnienie i remont połączony z modernizacją instalacji chłodniczych,
  - c) urządzenia zapewniające utrzymanie właściwych warunków temperaturowych (przy wprowadzaniu lub wyprowadzaniu mięsa z komór – kurtyny, drzwi chłodnicze),
  - d) instalacje monitoringu komór (czynnik chłodniczy, temperatura, człowiek w komorze, dozór),
  - e) sprzęt do składowania mięsa (palety, regały, stojaki),
  - f) zakup wózków widłowych i wózków do wysokiego staplowania,
  - g) modernizacja oświetlenia,
- 4) związanych z zapewnieniem właściwych warunków temperaturowych:
  - a) prace budowlane związane z remontem połączonym z modernizacją maszynowni chłodniczych,
  - b) prace budowlane związane z remontem połączonym z modernizacją oraz

- unowocześnieniem instalacji chłodniczych (sprężarki, zbiorniki, parowniki, skraplacze, pompy, układy zapewniające cyrkulację czynnika chłodniczego, odolejacje),
- c) ocieplenie komór chłodniczych poprzez zastosowanie materiałów izolacyjnych o właściwych parametrach, prawidłowej grubości izolacji,
- 5) związanych z kontrolą jakości mięsa:
- a) sprzęt do kontroli klasyfikacji tusz w systemie EUROP,
- b) sprzęt do kontroli masy i wielkości ubytków naturalnych,
- c) wyposażenie laboratoriów zakładowych w zakresie kontroli jakości mięsa,
- 6) związanych z warunkami sanitarno-higienicznymi chłodni:
- a) remont połączony z modernizacją zaplecza socjalnego (śluzy sanitarne, łazienki, szatnie, magazyny odzieży),
- b) remont połączony z modernizacją myjni samochodów, palet, stojaków, regałów i innego sprzętu,
- c) zakup sprzętu do mycia ramp, holi manipulacyjnych,
- 7) koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujące:
- a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
- b) opłaty za patenty lub licencje,
- c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.
6. Kredyt może zostać przeznaczony na sfinansowanie następujących inwestycji **w zakładach przetwórstwa jaj:**
- 1) budowa zakładu wraz z pomieszczeniami socjalnymi,
- 2) budowa lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli służących do przetwórstwa jaj wraz z pomieszczeniami socjalnymi i zapewnieniem oddzielenia części czystej i brudnej w obiektach,
- 3) zakup i instalacja linii technologicznych, maszyn i urządzeń technicznych związanych z produkcją,
- 4) remont połączony z modernizacją laboratoriów badania surowca oraz produktu końcowego w zakładach przetwórstwa jaj oraz zakup niezbędnego wyposażenia,
- 5) wdrażanie procedury systemów zarządzania jakością,
- 6) inwestycje związane z infrastrukturą, polegające na:
- a) budowie lub remoncie połączonym z modernizacją oczyszczalni ścieków lub podczyszczalni,
- b) budowie lub remoncie połączonym z modernizacją stacji uzdatniania wody, a także zakupie urządzeń do uzdatniania wody,
- c) budowie lub remoncie połączonym z modernizacją instalacji wodno-ściekowej,
- d) remoncie połączonym z modernizacją systemu grzewczego, instalacji zasilania w parę i ciepłą wodę,
- e) budowie magazynów, chłodni i instalacji chłodniczych,
- f) budowie myjni środków transportu oraz opakowań zbiorczych, a także zakupie urządzeń do tych myjni,
- g) budowie pomieszczeń służących składowaniu odpadów i ubocznych produktów otrzymywanych podczas przetwórstwa jaj, a także zakupie urządzeń niezbędnych do ich funkcjonowania,
- 7) koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją inwestycji, które nie przekraczają 12% kwoty kredytu, obejmujące:
- a) przygotowanie dokumentacji technicznej inwestycji,
- b) opłaty za patenty lub licencje,
- c) koszty nadzoru urbanistycznego, architektonicznego, budowlanego lub konserwatorskiego.

7. Do kosztów zakupu materiałów niezbędnych do realizacji inwestycji, o których mowa w ust. 3 pkt. 1) – 4), ust. 4 pkt 1) - 8), ust. 5 pkt 1) – 6) i w ust. 6 pkt. 1) – 6), mogą zostać zaliczone koszty ich transportu do miejsca realizacji inwestycji, do wysokości 2% ich wartości.
8. Kredyt, o którym mowa w ust. 3 - 6, na inwestycje obejmujące zakup używanych maszyn i urządzeń, może zostać udzielony podmiotom, w tym podmiotom prowadzącym gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej, będącym małym lub średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu przepisów załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) Nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz. Urz. UE L 214 z 9.8.2008, str. 38), o których mowa w załączniku nr 4.
9. Przez zakup nieruchomości, wymienionych w ust. 3, dokonywany w celu prowadzenia produkcji rolnej, należy rozumieć nabycie ich własności lub prawa wieczystego użytkowania w drodze:
  - 1) umowy sprzedaży,
  - 2) postanowienia sądu przysądżającego własność w postępowaniu egzekucyjnym,
  - 3) orzeczenia sądu stwierdzającego obowiązek złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności.
10. Inwestycje mogą być realizowane wyłącznie w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej i zakładach własnych lub dzierżawionych w okresach wieloletnich. Przez dzierżawę w okresie wieloletnim należy rozumieć umowę dzierżawy zawartą na okres dłuższy niż 3 lata i trwającą co najmniej do końca okresu kredytowania. Umowa dzierżawy musi być zawarta na piśmie i powinna w sposób nie budzący wątpliwości określać datę jej zawarcia i czas jej trwania. Budowa, przebudowa remont budynków lub budowli w nieruchomościach dzierżawionych wymaga uzyskania zgody właściciela na realizację inwestycji.
11. Kredyt nie może zostać przeznaczony w szczególności na:
  - 1) zakup budynków i budowli, jeżeli w okresie ostatnich 10 lat na ich zakup została przyznana pomoc ze środków publicznych,
  - 2) zakup maszyn lub urządzeń, o których mowa w ust. 3 pkt 3), ust. 4 pkt. 8), ust. 5 pkt. 2) lit. d), 3) lit. c) - f), 4) lit. b), 5), 6) lit. c) i ust. 6 pkt. 6) lit. f) i g), jeżeli w dniu sprzedaży mają więcej niż 5 lat (uwzględniając rok ich produkcji) lub zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych,
  - 3) zakup budynków lub ich części, maszyn i urządzeń, jeżeli umowa jest zawarta między:
    - a) małżonkami,
    - b) rolnikiem a następcą, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, jeżeli następca jest zstępnym, przysposobionym albo pasierbem rolnika,
    - c) rolnikiem a jego zstępnym, przysposobionym albo pasierbem i dotyczy przekazania gospodarstwa rolnego, o którym mowa w § 4 pkt 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Renty strukturalne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 109, poz. 750, z późn. zm.), gdy rolnik ubiega się o przyznanie renty strukturalnej określonej w tym rozporządzeniu,
    - d) osobami fizycznymi a spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są te osoby,
    - e) spółkami prawa handlowego, w których współnikami lub akcjonariuszami są ci sami

wspólnicy lub akcjonariusze,

- 4) zakup pojazdów samochodowych, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt. 8) lit. a),
  - 5) spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów,
  - 6) spłatę zobowiązań, których termin płatności minął przed dniem zawarcia umowy kredytu,
  - 7) realizację inwestycji, do których stosowana jest lub będzie pomoc ze środków publicznych w formie dotacji, pożyczek lub kredytów udzielanych przedsiębiorcom na warunkach korzystniejszych od oferowanych im na rynku, dokapitalizowania oraz zbycia lub oddania do korzystania mienia będącego własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i ich związków - na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku, z zastrzeżeniem rozdz. III ust. 8.
12. Kredyt nie może zostać udzielony na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych:
- a) przez podmioty prowadzące przedsiębiorstwo niebędące małym lub średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu przepisów załącznika I do rozporządzenia Nr 800/2008 lub
  - b) jeżeli pomoc jest udzielana niezgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L 379 z 28.12.2006, str. 5).
13. Kredytobiorca zobowiązany jest przedstawić w banku, z zastrzeżeniem ust. 14, oświadczenie sprzedawcy wg wzoru określonego w załączniku nr 6, że:
- 1) w okresie ostatnich 10 lat na zakup sprzedawanych budynków lub budowli nie została przyznana pomoc ze środków publicznych,
  - 2) sprzedawane maszyny lub urządzenia, o których mowa w ust. 3 pkt 3), ust. 4 pkt. 8), ust. 5 pkt. 2) lit. d), 3) lit. c) - f), 4) lit. b), 5), 6) lit. c) i ust. 6 pkt. 6) lit. f) i g), nie zostały wcześniej nabyte z wykorzystaniem środków publicznych.
14. W przypadku nabycia środków trwałych, o których mowa w ust. 13 pkt 1), w drodze postępowania egzekucyjnego dopuszcza się inną niż oświadczenie wg wzoru określonego w załączniku nr 6 formę potwierdzenia, że na ich zakup nie przyznano wcześniej pomocy ze środków publicznych, tj. np.: wypis z księgi wieczystej, wypis z ewidencji gruntów i budynków, o ile na podstawie tych dokumentów urzędowych bank w sposób nie budzący wątpliwości stwierdzi, że w okresie ostatnich 10 lat nabywane środki trwałe nie były przedmiotem obrotu.
15. Kredyt może zostać przeznaczony na zakup nieruchomości, która będzie stanowiła współwłasność kilku osób, pod warunkiem, że każda z tych osób będzie spełniać warunki określone w niniejszym dziale.
16. Kredyt może zostać przeznaczony na urządzenie istniejącego gospodarstwa rolnego stanowiącego współdzierzawę lub współwłasność dwu lub więcej osób, również w sytuacji, gdy warunki określone w niniejszym dziale spełnia tylko jedna z tych osób, przy czym wówczas:
- 1) o kredyt występuje osoba spełniająca warunki określone w niniejszym dziale,
  - 2) współmałżonek wnioskodawcy oraz pozostali współdzierzawcy lub współwłaściciele i ich współmałżonkowie powinni wyrazić pisemną zgodę na realizację inwestycji oraz na warunki jej kredytowania,
  - 3) pozostali współdzierzawcy lub współwłaściciele powinni poręczyć kredyt lub przystąpić do długu w charakterze solidarnych dłużników.

Rozdział II

Podmioty mogące ubiegać się o kredyt

O kredyt mogą ubiegać się osoby fizyczne, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów mających ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy lub osoby prawne.

Rozdział III

Warunki udzielenia kredytu

1. Kwota kredytu, z zastrzeżeniem ust. 2, nie może przekroczyć:
  - 1) 80% wartości nakładów inwestycyjnych na gospodarstwo rolne i wynosić więcej niż 4 mln zł,
  - 2) 70% wartości nakładów inwestycyjnych na działły specjalne produkcji rolnej i wynosić więcej niż 8 mln zł,
  - 3) 70% wartości nakładów inwestycyjnych w uboju, rozbiorze, przetwórstwie mięsa, chłodnictwie składowym i w przetwórstwie jaj i wynosić więcej niż 16 mln zł,
  - 4) łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt 1) i 2) nie może przekroczyć 8 mln zł,
  - 5) łączna kwota kredytów udzielonych jednemu podmiotowi na realizację równocześnie kilku inwestycji wymienionych w pkt 1) - 3) nie może przekroczyć 16 mln zł.
2. Dla podmiotów obowiązanych do sporządzania, na podstawie odrębnych przepisów, skonsolidowanych sprawozdań finansowych wysokość kwoty kredytu jest ustalana łącznie dla jednostki dominującej i jednostek zależnych.
3. W przypadku, gdy wnioskodawca korzysta z kredytów inwestycyjnych objętych dopłatami Agencji do oprocentowania suma kwot udzielonych kredytów oraz kredytu z linii nBR14 nie może przekroczyć:
  - 1) 4 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w gospodarstwie lub gospodarstwach rolnych,
  - 2) 8 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na inwestycje realizowane w działkach specjalnych produkcji rolnej,
  - 3) 16 mln zł dla podmiotu, który korzysta z kredytów na przetwórstwo produktów rolnych.
4. Ustalając kwotę kredytu, o której mowa w ust. 1 i 3, bierze się pod uwagę kwoty kredytów z dopłatami Agencji do oprocentowania, jeżeli nie zostały jeszcze spłacone.
5. Jeżeli kredytobiorcą jest podmiot będący podatnikiem podatku od towarów i usług VAT, przy rozliczaniu kredytu z dopłatami Agencji uwzględnia się wartość faktury pomniejszoną o podatek od towarów i usług VAT. Wartość podatku VAT należy wówczas wyłączyć z wartości inwestycji finansowanej kredytem z linii nBR14. W przypadku rolników objętych zryczałtowanym systemem zwrotu podatku VAT, przy rozliczaniu kredytu uwzględnia się wartość faktury brutto.
6. Różnica między wartością nakładów inwestycyjnych, a kwotą udzielonego kredytu stanowi wkład własny kredytobiorcy.
7. Wkład własny obejmuje wyłącznie nakłady związane z inwestycją realizowaną w oparciu o kredyt, w tym nie wymienione w rozdziale I. Oceny wkładu własnego kredytobiorcy

dokonyuje bank na podstawie dokumentów przedłożonych przez inwestora przed podpisaniem umowy kredytu.

8. Wkład własny może być finansowany ze środków premii dla młodych rolników uzyskanej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” objętego PROW na lata 2007-2013.
9. Forma, w jakiej zostanie wniesiony wkład własny, oraz jego wartość muszą zostać w sposób szczegółowy określone w planie inwestycji i umowie kredytu.
10. Oprocentowanie kredytu jest zmienne i nie może wynosić więcej niż 1,5 stopy redyskontowej weksli przyjmowanych od banków do redyskonta przez Narodowy Bank Polski w stosunku rocznym. Należne bankowi odsetki płacone są przez:
  - 1) kredytobiorcę – w wysokości 0,25 powyższego oprocentowania, nie mniej jednak niż 2%,
  - 2) Agencję - w pozostałej części.
11. W przypadku umów kredytu zawartych od dnia 8 lipca 2008 r. do dnia 25 lutego 2009 r. należne bankowi oprocentowanie płacone przez kredytobiorcę nie może być niższe niż 2% w stosunku rocznym z uwzględnieniem ust. 10.
12. Maksymalna kwota dopłat do oprocentowania kredytu określana jest w umowie kredytu wg stopy redyskontowej weksli obowiązującej w dniu jej podpisania.
13. W przypadku zmiany na podstawie ust. 11 minimalnej wysokości oprocentowania płaconego przez kredytobiorcę, skutkującej zwiększeniem kwoty dopłat, w umowie kredytu należy ponownie określić maksymalną kwotę dopłat, stosując stopę redyskontową weksli i stopę dyskontową w wysokościach obowiązujących w dniu podpisania umowy kredytu, pod warunkiem nie przekroczenia łącznej wysokości pomocy, o której mowa w ust. 14 i 18.
14. Łączna wysokość pomocy Agencji na gospodarstwo rolne lub dział specjalny produkcji rolnej jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej podpisania i nie może przekroczyć:
  - 1) 40% kwoty udzielonego kredytu,
  - 2) 50% kwoty udzielonego kredytu – jeżeli inwestycja jest prowadzona w dziale specjalnym produkcji rolnej lub gospodarstwie rolnym położonym na:
    - a) obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich lub
    - b) obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej określonych w przepisach o ochronie przyrody.
15. Za inwestycję realizowaną na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej określonych w przepisach o ochronie przyrody uważa się inwestycję obejmującą wyłącznie budowę, przebudowę, remont połączony z modernizacją budynków lub budowli lub wyposażenie budynków lub budowli wchodzących w skład gospodarstwa, położonych na tych obszarach, lub inwestycję realizowaną w

gospodarstwie, w którym co najmniej 50% użytków rolnych położonych jest na tych obszarach.

16. Wykaz obszarów ONW, o których mowa w ust. 14 pkt 2) lit. a), stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 kwietnia 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW)", objętej Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 68, poz. 448 ze zm.).
17. Lista obszarów Natura 2000, o których mowa w ust. 14 pkt 2 lit. b), zgłoszonych do Komisji Europejskiej w 2004 r. znajduje się na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska, <http://natura2000.mos.gov.pl/natura2000/pl/>.
18. Łączna wysokość pomocy Agencji w uboju, rozbiorze, przetwórstwie mięsa, chłodnictwie składowym i w przetwórstwie jaj jest określana przez bank w umowie kredytu w dniu jej podpisania i nie może przekroczyć 50% wysokości udzielonego kredytu, z zastrzeżeniem ust. 18a, 18b, 18c i 18d.
- 18a. Wysokość pomocy *de minimis* na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, udzielonej zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006, nie może przekroczyć równowartości 200 000 EUR w okresie trzech lat, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* ze wszystkich tytułów.
- 18b. Dopłaty do oprocentowania kredytu jako pomoc *de minimis* na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, udzielona zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006, stosowane są w okresie pierwszych trzech lat od dnia udzielenia kredytu w wysokości nieprzekraczającej 200 000 EUR. Oprocentowanie kredytu po upływie trzech lat od dnia udzielenia kredytu nie może być wyższe niż wynikające z umowy zawartej pomiędzy Agencją a bankiem.
- 18c. Dopłaty do oprocentowania kredytu jako pomoc *de minimis* na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, udzielona zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006, mogą być stosowane w okresie kolejnych trzech lat (lub krótszym, jeżeli do końca okresu kredytowania pozostało mniej niż trzy lata), pod warunkiem, że kredytobiorca złoży w banku wniosek w celu udzielenia pomocy *de minimis* na kolejne trzy lata. Bank rozpatruje wniosek w ramach przyznanego przez Agencję limitu środków na dopłaty do oprocentowania kredytów. W przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku niezbędne jest zawarcie aneksu do umowy kredytu.
- 18d. Równowartość pomocy w EUR ustala się według kursu średniego walut obcych, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu udzielenia pomocy.
19. Wysokość pomocy, o której mowa w ust. 14 i 18, ustalana jest na dzień zawarcia umowy kredytu zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.) wg wzoru określonego w załączniku nr 5 i wpisywana w umowie kredytu. Przy ustalaniu wysokości pomocy, określanej jako wartość bieżąca kwot dopłat do oprocentowania rozłożonych w czasie, stosuje się obowiązującą w dniu zawarcia umowy kredytu stopę dyskontową, której wartość równa jest wartości stopy bazowej ogłaszanej przez Komisję Europejską, powiększonej o sto punktów bazowych,

zgodnie z komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14 z 19.1.2008, str. 6).

20. Kredyt może zostać udzielony maksymalnie na 8 lat.
21. Termin spłaty kredytu (kapitału lub odsetek) może przypadać wyłącznie w dzień roboczy dla banku.
22. Karencja w spłacie kredytu nie może przekroczyć 3 lat. Okres karencji liczy się od dnia zawarcia umowy kredytu do dnia spłaty pierwszej raty kapitału określonej w umowie kredytu.
23. Inwestycja może być realizowana przy udziale tylko jednej linii kredytowej z dopłatami Agencji. Wzrost kosztów inwestycji nie może być finansowany dodatkowym kredytem z dopłatami Agencji lub poprzez podwyższenie kwoty udzielonego kredytu na podstawie aneksu do umowy kredytu.
24. W przypadku zmniejszenia kwoty kredytu, obniżona kwota kredytu skutkuje zmianą maksymalnej kwoty dopłat, o której mowa w ust. 12, oraz wysokości pomocy wyliczonej w oparciu o stopę dyskontową obowiązującą w dniu podpisania umowy kredytu.
25. **Podmioty realizujące inwestycje w zakładach uboju**, zobowiązane są do wykorzystania w procesie produkcji surowca pochodzącego co najmniej w 70% w ramach wieloletnich umów kontraktacyjnych, z zastrzeżeniem ust. 26 i 27. Przez surowiec rzeźny należy rozumieć żywiec rzeźny zakupiony do uboju pod potrzeby produkcyjne zakładu w ramach wieloletnich umów kontraktacyjnych zawartych bezpośrednio z producentami żywca.
26. Warunek określony w ust. 25 nie obowiązuje zakładu uboju posiadającego własną bazę surowcową, który wykorzystuje w procesie produkcji surowiec:
  - 1) pochodzący w ponad 30% z tej bazy - wówczas pozostała ilość surowca musi pochodzić w całości z wieloletnich umów kontraktacyjnych,
  - 2) pochodzący w 100% z własnej lub dzierzawionej bazy surowcowej.
27. W przypadku, gdy podmiot realizuje inwestycję, w wyniku której będzie ulegała zwiększeniu wielkość przerabianego surowca, wymóg pozyskania co najmniej 70% surowca wykorzystywanego w procesie produkcji powinien być spełniony po zakończeniu realizacji inwestycji i będzie obowiązywał w całym okresie kredytowania.
28. W przypadku, gdy realizowana inwestycja nie ma wpływu na wielkość przerabianego surowca, wymóg pozyskania co najmniej 70% surowca wykorzystywanego w procesie produkcji powinien być spełniony w dniu podpisania umowy kredytu.
29. **W gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej** podejmujących lub prowadzących chów i hodowlę zwierząt w celu produkcji mięsa czerwonego i drobiowego podmioty zobowiązane są zawrzeć wieloletnie umowy kontraktacyjne z ubojniami.
30. Wielkość surowca pozyskanego w ramach wieloletnich umów kontraktacyjnych zawieranych z producentem żywca winna być określana na podstawie masy dostarczanego żywca.
31. W okresie objętym umową kredytu bank może:
  - 1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,

- 2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął i pod warunkiem poinformowania o tym Agencji,
- 3) w przypadkach, o których mowa w pkt 1) i 2):
  - a) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może przekroczyć 8 lat, z zastrzeżeniem ust. 32,
  - b) nie wymaga się sporządzenia zmian do planu inwestycji,
  - c) maksymalna kwota dopłat nie ulega zmianie, z zastrzeżeniem ust. 32.
32. W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych, losowych i niezawinionych przez kredytobiorcę okoliczności uniemożliwiających terminową spłatę kredytów (np. długotrwała niezdolność do pracy, udokumentowany brak zapłaty za dostarczone produkty rolne, poniesienie szkód w wyniku choroby zwierząt lub złych warunków atmosferycznych) okres od dnia udzielenia kredytu do całkowitej jego spłaty wraz z odsetkami nie może być dłuższy niż 11 lat, przy czym maksymalna kwota dopłat, z zastrzeżeniem ust. 32a, może zostać zwiększona, o ile nie spowoduje to przekroczenia łącznej wysokości pomocy, o której mowa w ust. 14. Przy zwiększaniu maksymalnej kwoty dopłat stosuje się postanowienia ust. 12 i 19.
- 32a. Zwiększenie maksymalnej kwoty dopłat, o którym mowa w ust. 32, nie dotyczy pomocy *de minimis* na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, udzielonej zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006, w przypadku której stosuje się postanowienia ust. 18c.
33. Bank nie może stosować kapitalizacji odsetek lub pobierać ich z góry.
34. Bank nie ponosi odpowiedzialności za przekroczenie wysokości pomocy publicznej uzyskanej przez kredytobiorcę z innych tytułów pomocy publicznej.

Rozdział IV

Warunki stosowania dopłat ze środków Agencji do oprocentowania kredytu

1. Dopłaty są stosowane, gdy kredytobiorca:
  - 1) spełnia wszystkie wymogi tej linii kredytowej,
  - 2) dokonuje w pełnej wysokości spłat rat kapitału i odsetek w terminach ustalonych w umowie kredytu z uwzględnieniem dodatkowo 7 - dniowego okresu na spłatę należności.
2. Dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca sprzeda w okresie kredytowania lub po okresie kredytowania i przed upływem 5 lat od dnia nabycia - bez zgody banku - obiekty lub urządzenia nabyte za kredyt.
3. Zgodę na sprzedaż obiektów lub urządzeń nabytych za kredyt objętych dopłatami Agencji wyraża bank, po dokonaniu oceny dotyczącej w szczególności wpływu planowanej transakcji na dalsze prowadzenie działalności i spłatę kredytu. Kredytobiorca składa w banku wnioski o wyrażeniu zgody na sprzedaż, wg wzoru określonego w załączniku nr 2.
4. Dopłaty nie przysługują, a już udzielone nie podlegają zwrotowi od dnia:
  - 1) trwałego zaprzestania prowadzenia działalności przed upływem okresu kredytowania lub trwałego zaprzestania spłaty kredytu i odsetek,

- 2) stwierdzenia przez bank, że plan inwestycji nie został zrealizowany lub działalność nie została uruchomiona zgodnie z planem inwestycji z przyczyn w ocenie banku niezależnych od producenta rolnego obejmujących w szczególności:
  - a) śmierć kredytobiorcy,
  - b) długotrwałą niezdolność kredytobiorcy do wykonywania zawodu,
  - c) chorobę epizootyczną dotykającą część lub całość należącego do rolnika żywego inwentarza,
  - d) wywłaszczenie części nieruchomości związanej z inwestycją, jeżeli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu zawarcia umowy,
  - e) katastrofę naturalną powodującą trwale uszkodzenie nieruchomości lub obiektów będących przedmiotem inwestycji,
  - f) wypadek lub awarię skutkującą zniszczeniem budynku, budowli lub innego mienia w stopniu uniemożliwiającym ich dalsze używanie zgodnie z założonym celem inwestycji,
  - g) kradzież mienia będącego przedmiotem kredytowania, z wyłączeniem kradzieży, która nastąpiła na skutek niezachowania należytej staranności przez kredytobiorcę,
  - h) wystąpienie organizmów kwarantannowych roślin, gdy ich wystąpienie wpływa na możliwość realizacji zobowiązań kredytobiorcy.
5. Dopłaty, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 2), ust. 8 i 8a, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji, a kolejne nie przysługują, gdy kredytobiorca:
  - 1) nie zrealizuje planu inwestycji lub nie uruchomi działalności zgodnie z planem inwestycji i umową kredytu,
  - 2) wykorzysta kredyt niezgodnie z przeznaczeniem wskazanym w planie inwestycji i umowie kredytu,
  - 3) nie udokumentuje, w terminie 3 miesięcy od dnia pobrania środków finansowych z rachunku kredytowego, wydatków poniesionych na cele inwestycyjne:
    - a) fakturą VAT,
    - b) fakturą VAT RR,
    - c) rachunkiem wystawionym zgodnie z odrębnymi przepisami,
    - d) innymi dowodami wpłaty, w tym dokonany na podstawie aktu notarialnego, umowy sprzedaży lub prawomocnego orzeczenia sądu,
  - 4) nie udokumentuje wniesienia wkładu własnego, zgodnie z regulaminem kredytowania obowiązującym w banku udzielającym kredytu.
6. W przypadku czasowego w ocenie banku zaprzestania prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy, przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów linii, dopłaty nie są stosowane przez ten okres, z zastrzeżeniem ust. 6a.
- 6a. Postanowienia ust. 6 w zakresie czasowego zaprzestania prowadzenia działalności nie dotyczą przypadków wznawiania produkcji przez kredytobiorcę w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej, w którym wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę, pod warunkiem przedłożenia w banku opinii wojewody zawierającej określenie zakresu i wysokości szkód oszacowanych przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód.

7. Jeżeli kredytobiorca wznowi prowadzenie działalności lub spłatę kredytu i odsetek dopłaty stosowane są od dnia wznowienia prowadzenia działalności lub spłaty kredytu i odsetek.
8. Jeżeli część kredytu wykorzystano niezgodnie z przeznaczeniem lub nie udokumentowano poniesionych wydatków w terminie, a także jeżeli inwestycja nie została zrealizowana w całości, dopłaty podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji w takiej części, jaka odpowiada udziałowi nieprawidłowo wykorzystanych środków lub nieudokumentowanych wydatków w kwocie wykorzystanego kredytu, pod warunkiem, że cel założony w planie inwestycji i umowie kredytu został osiągnięty. Oceny, czy założony cel został osiągnięty dokonuje bank.
- 8a. W przypadku udokumentowania wniesienia wkładu własnego w kwocie niższej niż określona w rozdziale III ust. 1 pkt 1) – 3), zwrotowi wraz z odsetkami jak dla zaległości podatkowych naliczonymi od dnia przekazania przez Agencję dopłat do banku do dnia ich zwrotu na rachunek Agencji podlegają dopłaty, które zostały nadmiernie wypłacone ponad kwotę wynikającą z proporcji udziału kredytu i udziału własnego w wartości nakładów inwestycyjnych. Kwotę kredytu objętego dopłatami Agencji należy pomniejszyć proporcjonalnie do kwoty wkładu własnego, której wniesienie zostało nieprawidłowo udokumentowane.
9. Dalsze dopłaty - przypadające na kwotę kredytu wykorzystaną zgodnie z przeznaczeniem i udokumentowaną w terminie - mogą być stosowane wyłącznie po dokonaniu zwrotu dopłat w części, o której mowa w ust. 8, oraz poinformowaniu ARiMR o powstaniu należności i dokonanym zwrocie dopłat w trybie określonym w umowie zawartej pomiędzy ARiMR a bankiem.
10. W przypadku, gdy wartość kredytu wykorzystanego niezgodnie z przeznaczeniem lub wartość wydatków nieudokumentowanych w terminie przekracza 10% wartości wykorzystanego kredytu lub inwestycja nie została zrealizowana w całości, od dnia zastosowania przepisu ust. 8 wykluczona zostaje możliwość ubiegania się o kredyt inwestycyjny z dopłatami Agencji do oprocentowania przez kolejne trzy lata licząc od ww. dnia.
11. W ciągu 30 dni od zastosowania przepisu ust. 4 pkt 2) i 8 bank zobowiązany jest do pisemnego poinformowania Agencji o tym fakcie.
12. Zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest możliwa, o ile wynika z przesłanek ekonomicznych i spełnione są jednocześnie następujące warunki:
  - 1) nie minął określony w umowie kredytu termin realizacji inwestycji,
  - 2) zmiana nie spowoduje zwiększenia kwoty kredytu,
  - 3) zmiana została wprowadzona do planu inwestycji.
13. Decyzję o zmianie przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego podejmuje bank sporządzając aneks do umowy kredytu w oparciu o przedstawioną przez kredytobiorcę zmianę do planu inwestycji i po dokonaniu oceny, w wyniku, której stwierdził w szczególności, że zmiana przeznaczenia kredytu lub wkładu własnego jest uzasadniona, zgodna z niniejszymi warunkami i zasadami i nie spowoduje przeszkód w realizacji planu inwestycji.
14. W przypadku, gdy kredytobiorca zrealizował inwestycję i nie wykorzystał w pełnej wysokości przyznanych środków finansowych, dopuszcza się możliwość przeznaczenia niewykorzystanej części kredytu na wydatki związane z tą inwestycją inne niż przewidziane w planie inwestycji i umowie kredytu, pod warunkiem sporządzenia zmian

do planu inwestycji i aneksu do umowy kredytu. Ze zmiany do planu inwestycji powinno jednoznacznie wynikać, iż wydatki te są celowe pod względem gospodarczym i ekonomicznym, a także zgodne z postanowieniami niniejszego działu.

15. Bank może wyrazić zgodę na przejęcie długu, jeżeli przejmujący dług spełnia warunki określone w dziale X, z zastrzeżeniem ust. 16, gwarantuje terminową spłatę rat kapitału i odsetek oraz będzie kontynuował działalność prowadzoną przez dotychczasowego kredytobiorcę, przy czym:
  - 1) w przypadku, gdy przejęcie długu łączy się ze sprzedażą obiektów i urządzeń nabytych za kredyt konieczne jest uzyskanie zgody banku dotyczącej tej sprzedaży,
  - 2) na dzień zawarcia umowy przejęcia długu suma kwot udzielonych kredytów z dopłatami ARiMR do oprocentowania zaciągniętych dotychczas przez przejmującego dług i umowy kredytu, z tytułu którego przejmowany jest dług, nie może przekroczyć kwot wymienionych w rozdziale III ust. 3, z zastrzeżeniem pkt 3),
  - 3) jeżeli w wyniku przejęcia długu nastąpiło przekroczenie sumy, o której mowa w pkt 2), to od dnia przejęcia długu dopłaty ARiMR nie będą stosowane w odniesieniu do części przejmowanego długu przypadającej na kwotę kredytu przewyższającą dopuszczalną sumę.
16. W przypadku śmierci kredytobiorcy, jeżeli następca prawny przejmujący dług nie spełnia kryteriów określonych w rozdziale II dopłaty w dotychczasowej wysokości mogą być nadal stosowane, z zastrzeżeniem ust. 17.
17. Dopłaty za okres od dnia śmierci kredytobiorcy podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości jak dla zaległości podatkowych, a dalsze dopłaty nie są stosowane, jeżeli następca prawny kredytobiorcy, w określonym przez bank terminie nie przedłoży w banku prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku lub wypisu zarejestrowanego aktu poświadczenia dziedziczenia. Odsetki w wysokości jak dla zaległości podatkowych od dopłat, o których mowa w zdaniu poprzednim, naliczone zostaną za okres od dnia wpływu tych dopłat do banku.
18. Warunki, o których mowa w rozdziale III ust. 25-29 i w rozdziale V ust. 1 pkt. 8) lit. c) kredytobiorca zobowiązany jest spełniać w całym okresie kredytowania.
19. W przypadku stwierdzenia, że kredytobiorca nie dotrzymał warunków określonych w ust. 18 dopłaty ARiMR za okres 12 miesięcy liczonych od daty zawarcia umowy kredytu lub za kolejny 12-miesięczny okres obniża się do poziomu właściwego dla kredytów, o których mowa w dziale I (Symbol nIP).
20. Kwoty udzielonych dopłat, o których mowa w ust. 19, wynikające z różnicy w oprocentowaniu między linią określoną w dziale I (Symbol nIP) i linią niniejszą, podlegają zwrotowi na rzecz ARiMR bez naliczania odsetek w wysokości jak dla zaległości podatkowych po ich wyegzekwowaniu przez bank.
21. Określony w umowie kredytu termin zakończenia realizacji inwestycji może zostać przesunięty za zgodą banku na wniosek kredytobiorcy, jeżeli w ocenie banku opóźnienie wynika z przyczyn niezależnych od kredytobiorcy. Bank sporządza wówczas stosowny aneks do umowy kredytu. Zmiany nie wymaga natomiast plan inwestycji.
22. Bank zobowiązany jest do zamieszczania na dokumentach potwierdzających wykorzystanie kredytu adnotacji: „Dokument został rozliczony w ramach kredytu inwestycyjnego z dopłatami ARiMR do oprocentowania udzielonego umową nr

..... z dnia .....” wraz z pieczęcią banku oraz podpisem osoby upoważnionej do sporządzenia adnotacji.

Rozdział V

Procedura ubiegania się o kredyt

1. Przygotowanie planu inwestycji, który poza informacjami wymaganymi przez bank do oceny zdolności kredytowej powinien w szczególności zawierać:
  - 1) cel inwestycji zgodny z określonym w rozdziale I ust. 2,
  - 2) strukturę finansowania inwestycji (przeznaczenie i kwotę kredytu oraz wkładu własnego),
  - 3) planowany okres realizacji inwestycji,
  - 4) kierunek produkcji w okresie kredytowania,
  - 5) okres kredytowania i karencji w spłacie kredytu,
  - 6) informację o rynkach zbytu, w szczególności, jeżeli inwestycja skutkuje wzrostem produkcji,
  - 7) w przypadku inwestycji **w gospodarstwach rolnych, działach specjalnych produkcji rolnej, zakładach uboju, rozbioru lub przetwórstwa mięsa:**
    - a) pełną dokumentację techniczną w przypadku budowy lub remontu połączonego z modernizacją budynków i budowli,
    - b) analizę ekonomiczną i finansową inwestycji określającą uzasadnienie celowości i wielkości inwestycji wskazującą, że przedstawiony projekt jest ekonomicznie uzasadniony i efektywny. Wielkość i zakres planowanej inwestycji dotyczącej zakładu uboju, rozbioru i przetwórstwa mięsa musi być określana na podstawie przeprowadzonej analizy zasobności bazy surowcowej i potencjalnych rynków zbytu. W przypadku obiektów będących własnością ww. podmiotów lub przez te podmioty dzierżawionych w okresach wieloletnich, w których prowadzona jest produkcja żywca analiza musi być uzasadniona bilansem potrzeb surowcowych zakładu, jak również stanem technicznym i technologicznym,
    - c) wymagany zakres uzgodnień wynikający z obowiązujących regulacji prawnych w zakresie wymogów ochrony środowiska (ocena oddziaływania na środowisko planowanych inwestycji) i wymogów higieniczno-sanitarnych, potwierdzony pozytywną oceną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i Powiatowy Inspektorat Sanitarny,
    - d) pozytywną opinię powiatowego lekarza weterynarii potwierdzającą, że realizacja danej inwestycji jest zgodna z wymogami sanitarno-weterynaryjnymi,
    - e) umowy kontraktacyjne, o których mowa w rozdziale III ust. 25 lub 29 lub dokumenty, z których będzie wynikało, że zostanie spełniony wymóg zawarcia tych umów,
  - 8) w przypadku inwestycji dotyczących **zamrażania i składowania mięsa w chłodniach:**
    - a) pełną dokumentację techniczną w przypadku remontu połączonego z modernizacją obiektów zakładu zamrażalni, ramp, holi manipulacyjnych, komór chłodniczych, maszynowni, szatni i zaplecza socjalnego lub przedstawienie planu działań związanych ze zmianą technologii zamrażania i składowania mięsa uwzględniającego zastosowanie pakowania półtuszy wieprzowych i ćwierci wołowych oraz zamrażania i składowania mięsa drobiowego, zastąpienie palet sprzętem z materiałów dopuszczonych wymaganiami weterynaryjnymi, zmianę systemu staplowania na regałowy,

- b) analizę ekonomiczno-finansową inwestycji określającą uzasadnienie celowości i wielkości inwestycji wskazującą, że przedstawiony projekt jest uzasadniony i efektywny,
  - c) umowy z Agencją Rynku Rolnego lub Agencją Rezerw Materiałowych lub zakładami mięsnymi,
  - d) pozytywną opinię powiatowego lekarza weterynarii potwierdzającą, że realizacja inwestycji jest zgodna z wymogami sanitarno-weterynaryjnymi,
- 9) w przypadku inwestycji w przetwórstwie jaj:
- a) pełną dokumentację techniczną w przypadku budowy lub remontu połączonego z modernizacją budynków lub budowli,
  - b) analizę ekonomiczną i finansową inwestycji określającą uzasadnienie celowości i wielkości inwestycji wskazującą, że przedstawiony projekt jest ekonomicznie uzasadniony i efektywny,
  - c) wielkość i zakres planowanej inwestycji muszą być określone na podstawie przeprowadzonej analizy zasobności bazy surowcowej i potencjalnych rynków zbytu,
  - d) wymagany zakres uzgodnień wynikający z obowiązujących regulacji prawnych w zakresie wymogów ochrony środowiska i wymogów higieniczno-sanitarnych, potwierdzony pozytywną oceną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i Powiatowy Inspektorat Sanitarny,
  - e) pozytywną opinię powiatowego lekarza weterynarii potwierdzającą, że realizacja danej inwestycji jest zgodna z wymogami sanitarno-weterynaryjnymi.
2. Wnioskodawcy ubiegający się o kredyt na realizację inwestycji w gospodarstwach rolnych lub działach specjalnych produkcji rolnej przy sporządzaniu planu inwestycji mogą posłużyć się Wzorcowym Planem Inwestycji, określonym w załączniku nr 8. W przypadku, gdy specyfika podmiotu ubiegającego się o kredyt wymagałaby dostosowania Wzorcowego Planu Inwestycji do konkretnego przypadku, Wzorcowy Plan Inwestycji może ulegać modyfikacjom.
3. Złożenie przez wnioskodawcę w banku wniosku o kredyt wraz z planem inwestycji, oświadczeniami sporządzonymi wg wzorów określonych w załącznikach nr 3, 6, 7 i 13 oraz kompletem dokumentów wymaganych przez bank.
- 3a. W przypadku pomocy *de minimis* na realizację inwestycji w przetwórstwie produktów rolnych, udzielonej zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (WE) nr 1998/2006:
- 1) do wniosku o kredyt, oprócz dokumentów wymienionych w ust. 3 należy dołączyć:
    - a) oświadczenie sporządzone wg wzoru określonego w załączniku nr 11,
    - b) *Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis* sporządzony wg wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc *de minimis* (Dz. U. Nr 53, poz. 311),
    - c) sprawozdania finansowe za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzane zgodnie z przepisami o rachunkowości,
  - 2) bank na podstawie oświadczenia wnioskodawcy ustala czy wysokość pomocy *de minimis* udzielonej wnioskodawcy nie przekroczy równowartości 200 000 EUR w okresie trzech lat, z uwzględnieniem kwot pomocy *de minimis* ze wszystkich tytułów, a także na podstawie informacji, o których mowa w pkt 1 lit. b) i c), ocenia spełnienie pozostałych warunków udzielania pomocy *de minimis*,
  - 3) bank w dniu podpisania umowy kredytu, a także aneksu, o którym mowa w rozdziale III ust. 18c, i nie później niż do godziny 16.00 przesyła do Agencji drogą elektroniczną zeskanowane pismo sporządzone wg wzoru określonego w załączniku nr 14 wraz z

- wypełnionym przez kredytobiorcę, zeskanowanym załącznikiem nr 11, a także wypełnionym załącznikiem nr 12 celem ostampowania i podpisania przez Agencję (załącznik nr 12 w formacie word),
- 4) Agencja wydaje kredytobiorcy zaświadczenie o pomocy *de minimis* sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 12, które do kredytobiorcy przesyłane jest pocztą,
  - 5) w przypadku gdy wartość faktycznie udzielonej pomocy *de minimis* jest inna niż wartość pomocy wskazana w wydanym zaświadczeniu, o którym mowa w pkt 4), Agencja w terminie 14 dni od dnia stwierdzenia tego faktu, wydaje nowe zaświadczenie, o którym mowa w pkt 4), w którym wskazuje właściwą wartość pomocy oraz stwierdza utratę ważności poprzedniego zaświadczenia.
4. W przypadku, gdy lista nakładów do sfinansowania kredytem i wkładem własnym nie ulega zmianie, a następuje jedynie:
- 1) zmiana struktury finansowania polegająca na zwiększeniu lub zmniejszeniu wkładu własnego lub zmniejszeniu kwoty kredytu, przy zachowaniu minimalnej dla danej działalności wysokości wkładu własnego kredytobiorcy,
  - 2) zmiana formy wniesienia wkładu własnego kredytobiorcy (np. z gotówki na maszyny, które zgodnie z planem inwestycji miały zostać zakupione za wkład własny),
  - 3) zmiana źródła finansowania poszczególnych nakładów (z kredytu na wkład własny lub odwrotnie, przy zachowaniu zgodności z zapisami niniejszych zasad),
- plan inwestycji nie wymaga zmiany. W umowie kredytu należy uwzględnić ww. zmiany.
5. Banki udzielając kredytów, dotyczących zakupu budynków, budowli i ruchomych środków trwałych, powinny korzystać z informacji o ich cenach rynkowych (umownych) uzyskiwanych np. z kancelarii notarialnych, urzędów gmin, wydziałów rolnictwa urzędów wojewódzkich, wojewódzkich urzędów statystycznych, oddziałów terenowych Agencji Nieruchomości Rolnych oraz zestawień publikowanych w wydawnictwach opracowywanych przez ODR. W przypadku wątpliwości, czy dana cena nie jest zawyżona, należy skorzystać z wyceny rzeczoznawcy. Koszty tej wyceny ponosi wnioskodawca.

Opracowano w ARiMR

Rozdział VI
Załącznik do wniosku o kredyt z linii nBR14

A. Wypełnia podmiot wnioskujący o kredyt*

.....
/imię i nazwisko/nazwa podmiotu wnioskującego o kredyt/

data urodzenia /dzień, miesiąc, rok/: _____

PESEL: _____

REGON: _____

NIP: _____

numer identyfikacyjny¹⁾: _____

.....
/miejsce zamieszkania/siedziba podmiotu wnioskującego o kredyt/

.....
/miejsce realizacji inwestycji/

.....
data */imię i nazwisko/*

*w przypadku, gdy z wnioskiem o kredyt wystąpiło kilka osób każda z nich wypełnia część A

B. Wypełnia bank

Pieczęć banku

Symbol – nBR14.....²⁾

1. Działalność, na którą ma zostać udzielony kredyt: .....
..... zaliczana do grupowania PKD³⁾ .....

2. Inwestycja jest realizowana⁴⁾:

- 1) w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej położonym na obszarach górskich i innych obszarach ONW określonych w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW lub na obszarach NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej określonych w przepisach o ochronie przyrody,
- 2) w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej innym niż wymienione w pkt 1),
- 3) w przetwórstwie produktów rolnych lub w chłodnictwie składowym.

3. Cel kredytu^{3), 5)}:

1) A	zwiększenie oferty towarowej oraz jej lepsze dostosowanie do wymagań rynku	☐
2) C	poprawa warunków w zakresie wymagań dotyczących dobrostanu zwierząt	☐
3) D	poprawa efektywności produkcji polegająca w szczególności na zmniejszeniu kosztów wytwarzania	☐
4) E	utrzymanie lub poprawa warunków w zakresie wymagań dotyczących ochrony środowiska	☐
5) H	poprawa jakości i promocja produktów rolnych	☐
6) O	poprawa warunków pracy oraz lepsze wykorzystanie zasobów pracy	☐

4. Całkowity koszt inwestycji wynosi ..... zł, w tym:

- 1) kredyt: ..... zł, tj. .... %,
 2) wkład własny: ..... zł, tj. .... %.

5. Przeznaczenie kredytu (nakłady)³⁾:

Lp.	Kod	Przeznaczenie kredytu (nakłady)	Kwota kredytu (zł)	Inne informacje
1.	101	zakup, budowa budynków inwentarskich		m ²
2.	102	przebudowa, remont połączony z modernizacją budynków inwentarskich		m ²
3.	103	budowa budynków dla przetwórstwa produktów rolnych		m ²
4.	104	remont połączony z modernizacją budynków dla przetwórstwa produktów rolnych		m ²
5.	105	zakup, budowa, przebudowa, remont połączony z modernizacją innych budynków		m ²
6.	106	remont, modernizacja laboratoriów		m ²
7.	109a	budowa, modernizacja dróg		m ²
8.	109c	budowa przyłączy do sieci kanalizacyjnej		szt.
9.	109d	budowa, modernizacja ujęć wody		szt.
10.	109e	budowa, modernizacja oczyszczalni ścieków		szt.
11.	111	zakup maszyn lub urządzeń do produkcji rolnej		szt.
12.	114	zakup maszyn lub urządzeń dla przetwórstwa produktów rolnych		szt.
13.	115	zakup kompletnych linii technologicznych		szt.
14.	116	zakup innych maszyn lub urządzeń		szt.
15.	117	zakup samochodów specjalistycznych		szt.
16.	121	wdrażanie procedury systemów zarządzania jakością		-
		pozostałe		-
		.....		-
		.....		-
17.	200	.....		-
razem kwota kredytu				

6. Przewidywana forma, w jakiej zostanie wniesiony wkład własny⁴⁾:

- 1) środki pieniężne,
 2) zgromadzone materiały,
 3) inne: .....

7. Przeznaczenie wkładu własnego:

- 1) ..... - ..... zł,
 2) ..... - ..... zł,
 3) ..... - ..... zł,
 4) ..... - ..... zł,
 5) ..... - ..... zł.

8. Okres kredytowania ....., w tym karencja w spłacie kredytu .....

9. Przewidywany okres realizacji inwestycji: .....

10. Ocena wskazanych w planie inwestycji rynków zbytu produktów, ze szczególnym uwzględnieniem rynków zbytu tych produktów, których produkcja wzrośnie:

.....

.....
.....
.....

11. Wysokość pomocy ustalona zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.) wynosi ..... zł, tj. ....% kwoty kredytu, a maksymalna kwota dopłat do oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania wynosi ..... zł.

12. Inwestycja spełnia / nie spełnia⁴⁾ warunki określone w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. Nr 22, poz. 121 ze zm.) i w warunkach i zasadach udzielania kredytów w ramach linii nBR14:

.....
.....
.....
.....

13. Jednostki, które wydały wnioskodawcy opinie wymagane dla programu nBR14:

.....
.....
.....
.....

.....
data

.....
/podpis i pieczęć upoważnionego pracownika/

¹⁾ wypełniają producenci posiadający numer nadany w trybie przepisów ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności
²⁾ wybrać właściwą podlinię z wyszczególnionych w części IV „Warunków i zasad (...)”
³⁾ wybrać oznaczenie właściwe dla danej podlinii określone w części IV „Warunków i zasad (...)”
⁴⁾ niepotrzebne skreślić
⁵⁾ wstawić znak „x” przy odpowiedniej pozycji – w przypadku realizacji kilku celów należy zaznaczyć tylko cel dominujący